

Íñaki
Anvi

View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk

brought to you by CORE

provided by Revistes Catalanes amb Accés Obert

Gabriel Fernàndez
Exdirector de Ciutadania

REPTES

Tercer Sector: el caràcter transformador no pot ser segrestat

actualment. Molt resumidament, durant les dècades de 1940 i 1950, el tercer sector tenia a Catalunya un caràcter bàsicament voluntari que podríem definir com un associacionisme de resistència. Els canvis socials experimentats als anys 1960 i 1970 van dotar al moviment d'un caràcter reivindicatiu, el qual, amb l'adveniment de la democràcia impulsa un gran salt de les entitats del tercer sector —majoritàriament fundacions i associacions— a la dècada de 1980. Durant aquesta etapa, la bona situació socioeconòmica va afavorir l'accés de les entitats al sistema de subvencions, generant, d'una banda, una lògica de dependència envers l'Administració que avui persisteix, i d'una altra banda, una clara transferència o delegació de responsabilitats socials per part de l'Administració cap al tercer sector. Als anys 1990 el paradigma de la gestió i la lògica empresarial transforma moltes d'aquestes entitats en prestadores de serveis a una administració pública entesa com a principal consumidor.

Actualment, i producte de la crisi econòmica i de les polítiques d'austeritat, una part molt important del tercer sector pateix les conseqüències de la seva dependència financera envers els recursos públics. I amb ells, es posa en dubte la pròpia continuïtat de l'estat del benestar. D'aquí que s'imposa i és pertinent preguntar-se quin paper ha de jugar el tercer sector en el desenvolupament de les polítiques socials a Catalunya. Tots els nivells de govern es troben abocats a desenvolupar clares estratègies de descentralització o terciarització de moltes de les seves funcions, responsabilitats i programes socials. I justament per això es fa imprescindible i del tot necessari el compromís en la creació d'un espai per a valorar, pensar

Si la qualitat esdevé un eix vertebrador de l'acció política i en concret de les polítiques socials, el valor del tercer sector és incomparable al del sector privat

i desenvolupar estratègies nacionals —verdaderes polítiques d'estat—, amb tota la profunditat que mereix el tema.

Els perills i riscos són molts, però n'hi ha dos, de clar contingut ideològic, que no puc deixar d'esmentar. El primer és que comença a ser acceptable, per a diferents actors socials, la legitimitat de les estratègies d'externalització de la prestació de determinats serveis públics, limitant aquesta tan sols a la recerca de l'eficiència i l'estalvi pressupostari; i l'altre gran risc és el de donar el mateix valor al sector privat que a les entitats del tercer sector, en el sentit estricte de la descentralització/terciarització que fèiem referència. La solució a aquestes dues qüestions segurament la trobaríem si l'Administració incorporava la qualitat —entesa com proximitat, coneixement, expertesa, calidesa...— com un element irrenunciable del serveis que han de prestar. Així, si la qualitat esdevé un eix vertebrador de l'acció política i en concret de les polítiques socials, el valor del tercer sector i del sector privat passa a ser incomparable. Des d'aquest punt de vista, l'aportació del tercer sector és insubstituïble.

Alhora, podem identificar quatre actituds del tercer sector envers l'Administració que configuren el seu caràcter: a) una actitud productiva amb una

màxima cooperació però que al mateix temps deriva en una dependència financera molt marcada; b) una actitud basada en l'expertesa que desenvolupa una cooperació crítica amb l'administració; c) una actitud crítica, prenent distància moderada amb l'Administració gràcies a l'autonomia econòmica; i d) una funció reivindicativa que deriva amb una confrontació i independència completa envers el sector públic. Com és evident, si el tercer sector no disposa d'independència financera, no pot assumir com cal el rol que li correspon en el desenvolupament d'unes polítiques que depenen principalment del sector públic. I és que cal revisar conceptualment el funcionament de l'anomenat sistema de subvencions per a corregir diferents anomalies i disfuncions que actualment posen en evident perill al tercer sector.

El tercer sector pot jugar, i és desitjable que jugui, diferents rols en el desenvolupament de les polítiques socials com a part de la seva evolució històrica en el progrés de la nostra societat. Cadascuna d'aquestes actituds aporta un valor propi del tot necessari. Però per a poder exercir adequadament i oportunament aquestes funcions cal que el tercer sector pugui adoptar totes aquestes actituds lliurement, amb total

independència, i fins i tot de forma simultània. Les entitats del tercer sector i la societat en el seu conjunt tenim el repte de resoldre la contradicció entre actituds necessàries i alhora oposades entre elles. En altres paraules, com trobar la manera per tal que el tercer sector pugui prestar serveis públics —perquè aporta un valor de qualitat que el servei privat no té— sense que la dependència econòmica envers l'Administració coarti la seva voluntat de transformació social. ◀